

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VII. Ante Concilium Toletanum, Regis venia in crimine majestatis
pœnitentiam ab Episcopis indictam solvebat; ut patet ex facto Pratextati,
qui Ecclesiam suam recepit post convivium Regis; quia non ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

Deus in lib. 5. c. 14. Sed latissimè est hanc fœderis Marcæ Nam confirmatio illa condita non fuit au. 1103. sed circa an. 1140. post Concilium Lateranense Innocentij 11.

170 ep. 266.

apostolicæ, post Concilium Romanum anno M C I I. publicata: *Principibus autem & dominis terrarum jura sua & consuetudines non contradicimus in terris suis.* Deinde pacis illius infractæ cognitio Episcopis commissa erat, de Comitum & dicecesanorum consensu; quæ ex pactis conventis legem accipere debet, ut scripsit Ivo Cononi Legato; imò & Comitibus Baronibusque diceceseos pars illius cognitionis competeat. Quæ omnia cum bellis publicis comparata discrimen apertum inter utraque constituunt; & jus indicendarum Regibus induciarum, quod ex hac comparatione peteretur, à Romanis Pontificibus abdicant. Bella ista privata à Ludovico immortalis memoriæ Principe vetita quidem; sed rediviva Philippus I V. constantissimus Princeps constitutione sua Tolosæ edita in perpetuum refecit anno millesimo trecentesimo tertio.

170 ep. 371.

V. Ceterum quantam sibi potestatem in violatæ pacis negotio Reges Galliarum assererent, colligi potest ex Ivone: qui consultus à Daimberto Senonensi Archiepiscopo, an jubente Rege communionem restitueret cuidam raptori & sacrarum dierum violatori, id est, infractæ legis publicæ reo, quæ diebus solennibus præcipuè servanda erat, ut dixi, respondet rectè quidem excommunicatum videri, attamen ne Regis animus lædatur, dispensatione utendum esse; maxime quia rerum temporalium dispensationes Regibus attributæ sunt. quare si potestate sibi concessa abutantur, monendos quidem esse, sed non exasperandos, divinòque judicio relinquendos. Vnde concludit restituendam reo communionem ecclesiasticam, laudato famoso illo loco è Capitularibus petito: *Si quos culpatorum regia potestas aut in gratiam benignitatis receperit, aut mensæ suæ participes effecerit, hoc & Sacerdotum & populorum conventus suscipere ecclesiastica communione debet; ut quod principalis pietas recipit, nec à Sacerdotibus Dei extraneum habeatur.*

Conc. Tol. 17. c. 71. anno 633.

VI. Quæri solet quæ sit hujus loci ab Ivone laudati sententia; an in universum omnibus excommunicatis sit reddenda communio, quos Rex gratiæ suæ participes fecerit; an verò hæc indulgentia certâ quadam specie contineatur. Sanè canon I I I. Toletani Concilij X I I. (cujus verba transscripta sunt in Capitularium libros, & è Capitularibus ab Ivone variis in locis prolata) hanc sententiam reddunt, eos qui regni pacem læserint, statimque patriæ gentis Gothorum turbaverint, aut infensò animo in Regem fuerint, eaque de causâ anathemate ab Episcopis proscripti, (quemadmodum decretum est Concilij Toletani I V. canone

L X X I V.) si postea Regis indulgentiam promeruerint, (cujus arbitrio horum criminum venia reservata erat canone V I I I. Concilij Toletani V.) eos, inquam, ab Episcopis excommunicatione illa publica solvi debere, & communione ecclesiastica donari. Hæc sunt verba Concilij Toletani X I I. *Et ideo quia remissio talium, qui contra Regem, gentem, vel patriam agunt, per definitiones canonum antiquorum in potestate solum regia ponitur, cui & peccasse noscuntur, adeo nulla se deinceps à talibus abstinere Sacerdotum communio; sed quos regia potestas &c.* Quare dubitandum non erat quin ex hoc Concilij Toletani decreto liberum esset Regi Francorum pacis publicæ infractoribus veniam criminis, quod statum Reipublicæ lædebat, indulgere; quam se qui debebant Episcopi in solvenda pœna ecclesiastica. Quod ita intelligendum est, ut pœnitentiæ publicæ & pœnæ canonicæ indulgentia tribueretur, non autem peccatum quoad Deum dimitteretur, nisi reus aliunde in gratiam cum Deo rediret, ut docet Ivo. Hæc indulgentia usus erat Ivo ipse erga Gervasium violatæ pacis reum, quem communioni ecclesiasticæ reddidit in Curia Paschali, id est, in conventu regni ad diem Paschatis à Rege Philippo I. indicto. Quod se fecisse pro regia honorificentia, fretum auctoritate legis supra scriptæ, testatur.

VII. Simile aliquid occurrit in Gallia, ante Concilij Toletani tempora. Prætextatus enim Rothomagensis Episcopus à Chilperico Rege delatus inter reos læsæ majestatis apud Synodum Parisiensem anno quingentesimo septuagesimo septimo, cum crimen per calumniam sibi impactum, spe veniæ proposita, confessus esset, excidit quidem à communionem, licet sacerdotio dejectus non fuerit, Bertchramno his verbis eum alloquente: *Quia Regis gratiam non habes, ideoque nec nostra caritate uti poteris, priusquam Regis indulgentiam merearis.* Post aliquot annos à Rege Guntchramno susceptus, & convivio ejus adscitus, ad urbem suam regressus est, nullo synodi judicio habito, quia ei tantum pœnitentia erat præscripta; ut Ragnemodus Parisiensis urbis Episcopus suggessit Regi, teste Gregorio Turonico. Quæ pœnitentia soluta est solâ veniâ Regis. Itaque ex usu antiquo Gallorum, & ex verbis Concilij Toletani & Ivonis, ad speciem quæ proposita erat de crimine læsæ & violatæ Reipublicæ restringitur necessitas illa dandæ veniæ episcopalis, post Regis indulgentiam. Quod tamen intra hos fines coerceri non debere videtur ex sententia Capitularium; quæ indefinitè de *Culpatis*, id est, de reis omnibus, Concilij verba accipiunt, dempta præfatione

Conc. Tol. c. 11. in fine

170 ep. 174

170 ep. 61. ad jug. ep. 106.

Cap. 71. c. 71.

Cap. 71. c. 71.

præfatione canonis III. Toletani, quæ ad lætæ majestatis reos generalia decreti verba constringit. Vnde titulus illius capituli ita conceptus est apud Ivonem in Decreto, ut de reis omnibus capienda sit Capitularium legum sententia: *Ut quos regia potestas in gratiam receperit, his etiam minores potestates communicent. cap. 383. Si quos culpatorum.* Quæ interpretatio si recipiatur, ad crimina ecclesiastica porrigenda non erit; nec locum obtineret, nisi cum ex denegata ecclesiastica venia, Regis animus læderetur. Hodie ab isto pœnitentiæ publicæ usû, non perspicio qua ratione apud nos huic definitioni locus esse possit. Si quis enim hoc trahere vellet ad confirmandam auctoritatem regiam, qua magistratus utuntur in declarando excommunicationum abusu, fœda confusione omnia miseret, scilicet veniam & indulgentiam criminum, quæ à mera liberalitate Principis proficiscebatur, cum jurisdictione & discussione abusus, quæ formulis canonum & legum adstringitur, & in causâ cognitione consistit, ut taceam de aliis discriminibus.

VIII. Attamen veteris illius juris reliquæ superesse videntur in eo privilegio quod unâ cum ceteris indultum olim Regibus nostris, à Ioanne XXII. renovatum fuit anno MCCCXVII. ad petitionem Regis Philippi V. cognomine Longi, operâ Magistri Radulphi de Prælis in eam rem delegati; cujus privilegij summarium his verbis conceptum est in antiquo regesto: *Item quòd Dominus Rex pro participatione cum excommunicatis non incurrat sententiam.* Quo quidem privilegio nulla necessitas solvendæ excommunicationis Episcopis ob Regis commercium cum excommunicatis imponitur; sed à censuris quæ in participes excommunicatorum feruntur, Rex liber & immunis esse declaratur.

ADDITIO

STEPHANI BALUZII.

INDUCIAS illas quæ vulgò Treuga & Pax dicebantur, ubique decretas fuisse, non solum ab Episcopis, sed etiam à proceribus cujusque regionis, adnotavit supra vir illustrissimus, asserens etiam Barcinonensium exemplum. Nos verò in prima quam protulimus istarum Dissertationum editione nonnulla illorum temporum monumenta, quæ docerent in eadem orâ maritima Hispaniæ Tarraconensis & Galliæ Narbonensis sancitam fuisse treugam & pacem ab Episcopis & proceribus, in publicum emisimus, Concilium videlicet Tulugiense apud Ruscinones, Synodum Helenensem sub Oliba Episcopo Aulonensî gerente vices Berengarij Episcopi Helenenfis tunc temporis in partibus transmarinis peregrini, Concilium Narbonense habitum anno MCLIV. Excerpta Conci-

lij apud sanctum Agidium in prima Narbonensi habiti anno MCLV. & Concilium Trojæ in Apulia celebratum ab Urbano II. anno MCCI. Sed quoniam demum annum habitum fuerit istud Concilium Tulugiense, non adeo exploratum habetur. Animus olim fuerat eam synodum revocare ad annum MCLV. quòd viderem eo anno Guifredum Archiepiscopum Narbonensem & Olibam Episcopum Aulonensem peregrisse consecrationem Ecclesiæ sancti Michaelis Fluvianensis apud Emporitanos, huicque consecrationi adfuisse Poncium Comitem Emporitani. Videbam præterea Gauzfredum Comitem Ruscinonensem, qui ea omnino atate vivebat, subscripsisse actis illius dedicationis à Guifredo & Oliba confectis. Atque ut etiamnum in ea sententia persistem, istud facit, quòd Oliba Episcopus Aulonensis, cujus Decretum in Synodo Helenenfi editum confirmat ea quæ ab Episcopis in prato Tulugiensi congregatis statuta fuerant de treuga & pace, mortuus est anno MCLVI, ut fidem facit vetus auctor M. S. *De Gestis Comitum Barcinonensium.* Præterea, Guillelmus Comes Bisuldunensis, qui Tulugiensi Concilio interfuit, obiit anno MCLII. ut fidem facit idem vetus auctor. Demum Acta Concilij apud Narbonem habiti anno MCLV. loqui videntur de institutionibus Concilij Tulugiensis. Hæc, inquam, suadent Tulugiense Concilium fuisse habitum anno MCLV. uti dicebamus. Sed ne ita sentiamus faciunt multa. Primum, Raymundus nondum erat Helenenfis Episcopus, utpote qui circa annum tantum MCLIV. ad eam cathedram pervenit. Nam certissimis testimoniis compertum habeo Berengarium fuisse Episcopum Helenensem ab anno saltem MXXXI. usque ad annum millesimum quinquagesimum tertium, huic successisse Arnaldum, qui anno MCLVI. interfuit Concilio Tolosano & dedicationi Ecclesiæ Barcinonensis anno MCLVI. XIV. Kal. Decembris. Arnaldo successit Berengarius, quem Helenzæ sedisse reperio anno MCLVII. IV. Idus Decembris. Post Berengarium denique video Raymundum Helenensem Episcopum fuisse annis MCLXIV. & MCLXXIV. XIV. Kal. Junij. Istis argumentis probari puto Concilium Tulugiense non fuisse celebratum anno MCLV. quandoquidem Raymundus, qui synodo interfuit, vigesimo tantum circiter post anno ad Helenensem cathedram pervenit. Præterea, Berengarius Episcopus Gerundensis, qui Concilio item Tulugiensi interfuit, anno tantum MCL. factus est Episcopus (ut adnotavit Franciscus Didacus in catalogo Episcoporum Gerundensium) adeoque anno MCLV. interesse non potuit huic Concilio Tulugiensi ut Episcopus Gerundensis. Sed si ita stat sententia, quid faciemus Decreto Olibæ Episcopi Aulonensis, qui in actis Synodi Helenenfis disertam mentionem facit eorum quæ de treuga & pace statuta fuerant ab Episcopis qui convenerunt in Comitatu Rossilonense in prato Tuluges? An dicemus Olibam loqui de superiore quodam Concilio Tulugiensi, in quo actum fuerit de treuga & pace? An verò Decretum illud Olibæ dicemus esse falsum ac supposititium? Prorsus difficilem esse rem video, & cui explicandæ opportunior alibi fortassis erit locus, quæ, uti dicebamus, in prima editione istarum Dissertationum emisimus in publicum, heic quoque rursum edamus; si prius monuero lectorem Tulujas oppidum esse agri Ruscinonensis, haud procul Perpignano, tertio videlicet ab ea urbe milliario, quod circa annum MCCCCXXX. vocatur *villa Tuljes*, & de Tulugijs, in comitatu Rossilonensi; ut fidem faciunt acta